Dinh Nghiep trong Phat Giao - 09

Định Nghiệp Trong Phật Giáo

Dinh Nghiep trong Phat Giao - 09

Vietnamese, with Unicode Times font

ĐỊNH NGHIỆP TRONG PHẬT GIÁO

HÒA THƯỢNG THÍCH THIỆN SIÊU

PL. 2544 - TL. 2000

[09]

ĐẠO LÝ LUÂN HỒI

(Lược dịch Kinh Kiến Chánh)

-ooOoo-

M ộ t hôm Phật ở tại Tinh xá Kỳ Hoàn nơi thành La Duyệt Kỳ. Trong lúc gần ngọ, Ngài cùng năm trăm vị Tỷ-kheo, một ngàn vị Bồ-tát và Ưu- bà-tắc, bưng đồ cúng dường đi ra ngoài thành La Duyệt Kỳ, bỗng gặp cây đại thọ tên là Cau Hương, cánh lá xum xuê, cây to gốc lớn, hoa trái tươi tốt đỏ hồng, chứa chất một mùi vị thơm ngọt dưới gốc cây bằng phẳng. Phật muốn dừng lại đây lót lá mà ngồi. Hàng đệ tử tùy tùng vâng theo ý Phật, sửa chỗ cho Phật ngồi, rồi ai nấy cũng đều ngồi quanh Ngài.

Trong hàng đệ tử, có một vị Tỷ-kheo tên là Kiến Chánh, người mới nhập đạo tu hành, nhân trong tâm có chỗ nghi hoặc: "Phật thường nói có đời sau nhưng từ loài vật cho đến loài người, khi chết rồi chưa từng ai trở lại báo tin cho biết việc ấy như thế nào cả?" Ông liền đem điều ấy bạch Phật, Phật nhân đấy bảo cho các đệ tử rõ, bằng những điều chứng minh, thí dụ như sau:

- Gốc đại thọ này, vốn từ một hột giống và nhờ các trợ duyên: đất, nước, gió, lửa mà nó được to lớn, tàng cây có thể che một số người như thế này. Truy nguyên thời kỳ hột giống thì không thấy có nhánh, lá, hoa, trái gì cả, nhưng gặp đủ nhân duyên tứ đại, nó nứt mầm, nẩy nhánh, sanh hoa, kết trái dần dần thành một cây to, tàng che một khoảnh đất rộng. Ban đầu nó chỉ gọi là hột, hột sinh mầm, mầm sinh nhánh, nhánh sinh lá, lá sinh hoa, hoa sinh trái, trải qua nhiều giai đoạn, thay đổi triển chuyển mới thành cây đại thọ, đối với hột giống không phải một mà chẳng phải khác, có danh nhưng chẳng phải thường danh. Nó đã trở thành cây đại thọ. Có thể nhóm tất cả hoa, trái, nhánh, lá, cành, gốc kia lại làm hột giống khi xưa được không?

- Không thể được - Lời các đệ tử đáp - Chúng đã biến chuyển thì không thể trở lại được nữa. Một ngày một mục nát, hột giống trở thành mầm, nhánh v.v... Cứ vậy càng sanh càng đủ, tuy không bị tiêu mất, nhưng cũng không thể trở lại hột giống như xưa.

- Sanh tử cũng thế, thần thức là pháp duyên khởi, pháp ấy là si (vô minh), do vô minh sanh tham ái. Vô minh in như hạt giống. Hột giống tuy nhỏ mà trưởng thành cây đại

thọ, vô minh tuy ẩn vì mà gây thành nhiều hiện tượng nhân duyên sai khác. Các hiện tượng nhân duyên đều do thức tâm xuất hiện. Từ vô minh sanh ra thọ, thọ sanh ái, ái sanh thủ, thủ sanh hữu, hữu sanh sanh, sanh sanh lão tử, hợp lại là Mười hai nhân duyên, làm bản thể cho thân này. Đã có thân thì có ngày già, chết. Khi ấy thần thức tùy theo hạnh nghiệp tắt dần, mà sanh thành một xác thân khác, cũng có cha mẹ, cũng thọ hình thể, cũng sanh lục tình, cũng khởi tập nhiễm cũng chịu khổ vui, cùng theo phong tục, nhưng không thứ nào trở lui như cũ, thì chẳng làm sao biết được quá khứ. Người ta chỉ một mặt theo kiến thức mới, bảo là thực đó, là thường còn, rồi cố chấp theo những điều tri kiến đó, nên không biết rằng: đời trước và đời sau do thần thức chuyển đi theo hạnh nghiệp mà phát hiện ra vậy.

Thần thức đã chuyển đi, lại nhờ có cha mẹ, làm trợ duyên sanh ra hình thể mới, bị khuôn khổ theo lục tình, tập nhiễm, khổ vui, phong tục, không thể trở lại đời cũ, cũng không thể trở lại thân hình cũ tập quán cũ, kiến thức cũ, như cây đại thọ không thể trở lui hột giống của ngày trước.

Sau khi nghe Phật dạy, Tỷ-kheo Kiến Chánh đứng dậy, quỳ thẳng bạch Phật: "Ngu ý của đệ tử vẫn chưa trừ giải. Giờ đây chính là lúc đệ tử tỏ bày chỗ ngu si, ngưỡng mong đức Thế Tôn thương xót chỉ dạy cho đệ tử. Đệ tử từ khi nhỏ đến giờ gặp người chết không phải là ít: hoặc cha mẹ, anh em, vợ chồng, nội ngoại, hoặc bằng hữu đang thương yêu nhau, hoặc kẻ oán thù đang ghen ghét nhau mà sau khi chết, thần thức họ vẫn không trở lại gặp mặt trả lời cho biết ai sướng ai khổ thế nào cả. Tại sao vậy? Thần thức bị điều gì làm cách ngại mà họ không trở lại hiện báo cho người sống biết? Mong đức Thế Tôn giải bày phân biệt để cho chúng đệ tử đoạn trừ nghi kiến, sớm thấy lẽ thật".

- Này Tỷ-kheo! Thần thức kia không hình trạng khi chuyển đi thì tùy theo hạnh nghiệp mà phát hiện. Nếu người ở đời làm phước, thần thức phước đức chuyển sang đời khác, cũng còn không thể trở lại hiện báo cho biết được, huống chi là kẻ hung ác. Vì sao? Vì như nhà kỹ sư nấu đá cho chảy để tìm thiếc, khi đã thành thiếc rồi lại đúc làm các khí cụ, những khí cụ đó có thể khiến nó trở lại đá được không?

- Thưa không.

- Thần thức di chuyển, ở tại thân trung ấm, ví như đá đã lọc thành thiếc: từ trung ấm thay đổi, thọ sanh thân khác, như thiết đã đúc thành khí cụ. Hình thể đã thay đổi tiêu ma, không trở lại thân cũ được.

Những ai tu hành năm điều thiện (năm giới) họ sẽ được bẩm thọ thân người, họ sẽ có cha mẹ, và bị sáu thứ ràng buộc:

1. Ở tại trung ấm, không thể trở lại kiếp xưa.

2. Bị bó buộc trong bào thai.

3. Khi sơ sanh bị ép bức đau đớn quên hết dĩ vãng.

4. Rớt xuống đất, các kiến thức trước đều mất, sanh ra kiến thức mới.

5. Sanh ra rồi liền tham trước vật dục, vì tham trước nên kiến thức cũ bị gián đoạn.

6. Lần lần khôn lớn, tập theo kiến thức mới, chứ không nhớ lại kiến thức xưa.

- Các đệ tử: Ví như người khách buôn, đi khắp bốn phương, gặp đủ điều vui khổ. Khi nhớ những điều ở một quận ấp về phương Đông, thì họ không còn nhớ gì về ba phương kia nữa. Trong đường sanh tử cũng vậy. Trong đời này tạo tác hạnh nghiệp rồi sanh qua đời khác. Khi đã thọ thân khác, liền sanh kiến thức mới, cho nên kiến thức cũ không phát hiện ra.

Bởi sáu việc ấy chằn trói ngăn ngại, nên không biết lại đời cũ và báo tin cho ai.

- Hoặc như người thợ gốm, nung đất làm đồ, do sức lửa đốt, miếng đất trở thành tấm ngói, ta có thể khiến tấm ngói ấy trở lại cục đất được không?

- Thưa, không thể được.

- Hoặc như một cây đại thọ bị người ta đốn xuống, cưa xẻ, làm thành trăm thứ đồ dùng. Nếu có người muốn nhóm góp những đồ vụn vặt và các tấm gỗ đã bị cưa, làm lại cây đại thọ như trước được chăng?

- Thưa, không được.

- Hoặc như người thợ nấu cát thành ra sắc hồng, rồi lại thành sắc trắng mà hóa ra như nước. Ta có thể khiến sắc hồng ấy trở lại cát được không?

- Thưa, không được.

- Sanh tử cũng như thế, người chưa có đạo ý chưa có đạo nhãn, khi thân chết, thần thức biến hóa theo hạnh nghiệp, thọ sanh thân khác, trong những đời khác, họ bị bưng bít trong bào thai, trong kiến thức, trong tập tánh mới rồi, thì họ không thể nào biết lại đời trước được.

Hoặc như nước đựng trong hình tròn, thời nước thành tròn, đổ sang đồ vuông thời nước lại thành vuông. Tùy theo đồ đựng, mà nước phải thay hình đổi dạng, tùy theo tướng trạng lớn nhỏ, tròn vuông. Sanh tử cũng như thế. Thức tâm vốn không có hình thể nhất định, chỉ tùy theo hành vi thiện ác mà lãnh thọ báo thân. Có trắng, đen, dài, ngắn, khổ, vui, lành, dữ, đều là sự biến đổi hiện hành theo hạnh nghiệp cả. Như tâm thức của chúng ta khi ở đời đã gây điều phi pháp, nên bị đọa làm súc sanh, mất tự do trong khổ sở, làm sao biết lại đời trước mà báo tin cho ai hay.

Hoặc như con sùng, sinh ở trong đất, không kêu, không có cánh, nhưng đúng thời tiết nó hóa thành con ve, ở trên cây kêu suốt ngày không ngớt. Ta có thể bảo con ve ấy trở lại với thân hình con sùng đặng báo tin cho các con khác ở trong đất biết được không?

- Thưa không được. Con sùng đã biến đổi, rời âm để sống trong dương khí, thân hình thay đổi dần cho đến ngày chết đi, hoặc bị chim chóc bắt ăn thịt, chứ không thể trở lại thân sùng được.

- Sanh tử cũng vậy. Thân này chết rồi, thần thức di chuyển, thọ sanh thân mới, bị ngũ ấm ngăn che, nào kiến thức, nào tập tánh, đều đổi mới trong một hoàn cảnh khác, cho đến ngày tiêu mòn già chết, chứ không thể trở lại thân hình cũ với kiến thức cũ, báo tin

cho ta biết.

Hoặc như miếng thịt sống, để lâu ngày hôi hám hóa sanh trùng giòi. Muốn nó trở lại thành miếng thịt tươi được không?

- Thưa, không được.

- Sanh tử cũng vậy. Người thế gian, tâm nghĩ ác, miệng nói ác, thân làm ác, khi họ chết, thần thức di chuyển, đọa làm thân địa ngục, súc sanh, ở cảnh giới mới lạ, sự thấy biết khác với ngày trước, lại bị lưới, tội buộc ràng, không biết được ngày xưa, nên cũng không trở lại báo tin cho ta hay được.

- Hoặc như đêm tối không trăng, mọi vật ở trong hắc ám. Giá như có người trong trăm ngàn vạn người xem mọi vật trong đêm tối ấy, họ có thể biết được màu sắc xanh, vàng, đỏ, trắng không?

- Dù ức triệu người xem trong đêm tối, cũng chẳng thấy được gì, huống chi là biện biệt năm màu sắc.

- Nếu có người cầm đuốc soi sáng, bảo cho họ xem, họ có thể thấy được không?

- Có thể thấy được.

– Nếu có người ngu không cầm đuốc, đi vào chỗ tối, càng đi càng xa, càng tối, khi ấy họ muốn thấy năm sắc được không?

– Người ngu đã xây lưng với ánh sáng mà đi vào chỗ tối, họ đi xa không bao giờ thấy màu sắc được cả.

- Các đệ tử ! Chúng sanh ở trong đường sanh tử tối tăm cũng như thế. Từ loài người cho đến loài vật, hễ đã mang thân hình, ngu si mờ ám, không có đạo hạnh, không hiểu được nguồn gốc thân tâm, chưa có tuệ nhãn mà vội mong biết đến thần thức qua lại thọ sanh trong đường sanh tử, lui về báo tin chẳng khác nào ở trong đêm tối muốn thấy năm sắc. Trái lại, nếu biết học kinh trì giới, tu hành 37 món trợ đạo Bồ-đề, giữ gìn tâm ý thanh tịnh, là họ như người cầm đuốc sáng thấy rõ năm sắc. Người nương theo giáo pháp đức Phật, có thể biết đường sanh tử và cảnh giới thiện ác mà thần thức đã qua lại. Ngoài ra những người không thấu rõ thân tâm, ngược bỏ kinh giới, theo dòng trần tục, tự ý buông lung, đoạn diệt thật pháp, lòng không tin tưởng thực hành Phật pháp, kẻ ấy như người vác đuốc đi vào chỗ tối, càng đi càng mù mờ không trông thấy gì cả.

- Các đệ tử ! Các Ông chớ thuận theo tâm ý ngu si, kiếp phược mà nghi ngờ đạo lý chân chính thanh tịnh. Nếu thuận theo tâm ý ngu si, các người khó tránh khỏi cảnh giới tối tăm, đọa đày thống khổ. Ta đã có ý dẫn dụ giải bày rành rẽ, vậy các Ông hãy siêng năng phụng hành, đừng bao giờ quên.

- Các đệ tử! Người đời chỉ dùng mắt thịt mà thấy những việc trong hiện tại, nhưng không thể thấy trước đây mình từ đâu đến, và sau khi già chết, bước sang đời sau, thọ một thân hình khác cũng không biết lại những việc ngày nay. Vì sao? Vì mỗi lần sống chết, thần thức chuyển dịch theo 12 Nhân duyên mà trong 12 Nhân duyên, ngu si là

chủ yếu mà tối tăm, nên một lần thay đổi khó biết lại việc cũ. Như đem tấm vải trắng nhuộm thành các màu xanh, vàng, đỏ, tím, tấm vải đã bị nhuộm không thể trở lại như cũ được. Sanh tử chuyển dịch cũng như thế. Thức tâm không có tánh thể thường nhật, nó bị nhuộm theo hạnh nghiệp mà thay đổi mãi. Vả tâm ý của chúng sanh thường tưởng niệm mọi pháp trong một đời người, lòng nghĩ muốn về những điều lành dữ báo ứng rất nhiều, hễ các niệm mới sanh thì niệm cũ diệt, mà trong đường sanh tử chỉ ngu si là thường hơn cả. Ai muốn hiểu nguồn gốc sanh tử qua lại, hãy cố gắng tu luyện thân tâm, thâm nhập thanh tịnh, suy nghĩ nguồn gốc mọi pháp, thì có thể khai ngộ như thức giấc ngủ.

- Các đệ tử! Thần thức bị điều si ám trong việc thiện ác, nên hễ chết rồi lại sanh với những thân hình sai khác. Không hạnh nghiệp thiện ác là không thọ sanh, như lửa gặp củi thì còn, củi cháy hết thì không; ý thức không thành vì thiện ác thì cũng không còn có hình thức gì vậy.

- Hoặc như gương mở không thể soi thấy gì được. Bức gương thức tâm bị hỗn trược ngăn che, chuyển di sanh tử, đầy dẫy thảm khốc sợ hãi, và bị dắt dẫn theo sự họa phúc tai ương cũng vậy, chẳng soi thấy việc trong đời cũ. Như ao nước đục, dẫu có cá trạnh trong đó, vẫn không làm sao trông thấy. Ở trong sanh tử hỗn loạn, bị mọi điều ưu tư bưng bít nên hễ một lần chuyển sang kiểu khác, là quên mất đời cũ. Như người nhắm mắt đi trong đêm tối hoàn toàn chẳng trông thấy gì. Người đi trong đêm tối sanh tử trôi theo dòng họa phúc, phải cam chịu mừng vui, khổ não, không thể biết lại việc cũ trong kiếp trước.

- Các đệ tử! Ta lấy tuệ nhãn thanh tịnh soi thấy một cách rõ ràng, hết thảy chúng sinh qua lại sanh tử trong vòng ba cõi, khác nào nhìn sợi chỉ trong hột ngọc thủy tinh, lưu ly, xanh vàng đều trông thấy rõ. Và như nước trong, có thể nhìn thâu đáy tất nhiên thấy rõ các loài thủy tộc trong ấy. Phật dạy chúng sanh sống chết trong năm đường, như người đứng trên cầu lớn, thấy rõ tất cả hành khách qua lại trên cầu. Hoặc như đứng trên núi cao, nhìn thấy cả bốn bề xa gần, Phật ý cao viễn, Ngài thấy mọi loài chúng sanh tử cũng vậy.

Các ông nếu tùy theo lời chỉ dạy của Như Lai, thì biết rõ sanh tử trong muôn ngàn kiếp. Thực hành 37 pháp trọng yếu là: 4 món Niệm xứ, 4 món Chánh cần, 4 món Thần túc, 5 căn, 5 lực, 7 món Giác ý, 8 món Chánh đạo, để trừ bỏ sự nhơ xấu nơi tự tâm, diệt trừ ba độc tham, sân, si, cắt đứt mối nghi ngờ, khai hóa trí thức thanh tịnh, như chư Phật, là có thể biết được việc quá khứ vị lai.

- Các đệ tử! Người đời làm những điều thiện ác, chết rồi đều có sự báo đáp lại cả. Nhưng không ai biết được là vì chưa có ba thứ tịnh nhãn. Bị ngăn ngại theo lục căn, nhìn với con mắt thịt, cứ làm theo những việc xấu xa ô trược, đắm đuối trong chỗ ngu si, chuyển hóa theo dòng sanh tử, bị xác thân chướng ngại, nên rời việc cũ xây việc mới, không thể biết có sự báo đáp tùy theo hạnh nghiệp ấy. Chứ ở đời, có sự thọ phước, thọ ương hoặc tương lân, tương ố lẫn nhau, đó chính là sự thật, chứng nghiệm việc báo tin của hạnh nghiệp quá khứ vậy.

Người đời bị trói buộc trong sự nghi ngờ, sanh ra từ chỗ ngu si, không chút hành vi thanh tịnh, mà muốn biết việc đời trước cùng những hiệu quả báo ứng, họ khác nào kẻ không tay muốn viết, không mắt muốn trông. Vì cớ đó Phật ra đời, giảng bày kinh đạo, mở mang tâm ý mọi người. Ai là kẻ muốn biết rõ và cải hoán nhân quả hưởng thọ của mình trong đường sanh tử, hãy tùy theo Phật giáo, thực hành đạo pháp, trau dồi trí tuệ, điều chỉnh tâm ý, luyện tập thiền quán, thì đều có hiệu quả được cả.

- Các đệ tử! Thần thức có danh không hình, tùy hành vi thiện ác và bốn món tứ đại làm thể chất. Lúc mới sanh thân nhỏ, sau căn chưa đủ, kiến thức hẹp hòi, hiểu biết cạn cợt, đến khi khôn lớn, đủ cả sáu căn, thức tâm huân tập thêm những điều ái dục, càng ngày càng nhiều, cho đến ngày suy yếu, bốn đại tiêu mòn, thức tâm không còn minh mẫn, sáu tình giảm ít. Chỉ trong một đời hiện tại mà vô thường thay đổi, sau không giống trước, kiến thức khi trẻ như bị quên hết với tuổi già, huống chi nhiều đời cách biệt, thai ấm ngăn che, chưa được đạo ý, tà hạnh mê lầm, mà mong biết sau khi chết trở lui báo tin. Mong biết việc trước như vậy, khác nào kẻ xâu kim trong đêm tối, tìm lửa trong nước mà thôi.

Vậy các đệ tử! Hãy siêng năng thực hành, kinh giới, thẩm tư nguồn gốc sanh tử: từ đâu lại và sẽ về đâu? Nhân gì mà có sự qua lại? Duyên gì mà phải sanh tử? Suy xét cho kỹ tự tánh các pháp vô ngã, thì mọi việc điều nghi ngờ nhất thời tự giải.

Phật nói kinh này rồi, năm trăm Tỷ-kheo và Ưu bà tắc đều được kiến đạo, và các hàng Bồ-tát đều được bất thối tam muội. Tất cả đứng dậy, nhiễu quanh Phật ba vòng, lễ Phật sát đất, lễ xong, theo Phật trở về tinh xá.

-ooOoo-

Đầu trang | 01
| 02 | 03
| 04 | 05
| 06 | 07
| 08 | 09 | 10
| 11 | 12
| 13 | 14
| 15 | Mục lục
[Trở về trang Thư Mục]

updated: 19-08-2001

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.